

VSEBINA:

Izkoriščanje verske svobode — Čestitke tov. Titu — Teden matere in otroka — Odlikovani in nagradjeni prosvetni delavci — Vojni zločinci Ante Pavelić — Od petka do petka — Spomenice za borce in žrtve iz NOV — Izkušnje z delno sprostivjo obvezne oddaje — Starši so dolžni skrbeti za otroke — Teden matere in otroka na vasih — Historični geografski razvoj Ptuja — Zdrava mladina naša bodočnost — Razno.

Izkoriščanja verske svobode v protidržavne namene ne moremo dopuščati

Večkrat je že bilo govora o tem, kako skušajo nekateri, navadno ne dobro misleči ljudje po svoje tolmačiti pojem in širino demokracije, ki jo imamo v naši državi in to navadno zato, da bi s takim po svoje prirojenim tolmačenjem prali s sebe svoje bolj ali manj prikrito protiljudsko delovanje. Zamenjavati ljudsko demokracijo z nekako »absolutno svobodo« in podobnim, kot to nekateri skušajo, ne sicer v ljudsko korist, ne v korist širjenja in poglobljanja demokracije, ampak za svoje škodljivo delovanje, vsekakor ne pomeni nič drugega kot žeteli, resnični demokraciji čim bolj izpodbijati tla. Dopusčati takim ljudem, da si demokracijo tako tolmačijo in da skušajo na tak način tudi delati, bi pomenilo dati vsem protiljudskim elementom proste roke in jim pustiti, da lahko neomejeno rovarijo proti državi ureditvi. Isto je z zlonamernim izrabljanjem kritike. Kratko rečeno: to dopuščati, pomeni dopuščati, da protiljudski elementi lahko rušijo državo.

Razumljivo je, da naše ljudstvo ne bo dopuščalo takega delovanja. Naši ljudje se zavedajo, da nam naša ljudska oblast ni bila podarjena, ampak da je steklo na poteke krvi naših najboljših ljudi, da je na milijone naših ljudi prestajalo nečloveške napore, ki jih ne bi prenesel niti kamen niti jeklo, preden je bila vzpostavljena naša ljudska oblast. Naši ljudje so zavestno trpeli in umirali, ker so vedeli, da to ni zaman. Naša oblast ni plod kompromisov in pogajanj za zeleno mizo, ampak je zrasla iz trpljenja in krvi našega ljudstva. In to ljudstvo, ki se tega zaveda, bo neumiljeno uničilo vsakogar, ki bi hotel in skušal delati karkoli, ki ne bi bilo v interesu ljudstva.

V mnogo večji meri kot dosedaj bi se moral tega zavedati tudi tisti protiljudski del duhovščine, ki tega noče na noben način razumeti. Verska svoboda, ki jo uživa cerkev pri nas, je prav tako rezultat naše ljudske revolucije. Cerkev pri nas ima vso svobodo za nemoteno delo, ki je v stari Jugoslaviji tudi pod različnimi klerikalnimi režimi ni imela, ker ji takrat ni bilo toliko za vero, kot za politiko; za vero samo takrat, ko je šlo za politične stvari. Ni cerkev izgubila svojega kapitala z ljudsko revolucijo zaradi tega, ker je cerkev, pač pa zato, ker je bil njen kapital prav tako, včasih pa še huje izkoriščevalski kot ostali kapital. Pri nas je cerkev ločena od države in prav to ji daje možnost, da je lahko neodvisna in svobodna. Oblast ne zahteva od cerkve nič drugega kot to, da je do nje lojalna. Za njeno svobodno delovanje ne postavlja nikakršnih političnih ali drugih pogojev.

Kdo v državi more trditi, da ljudska oblast do cerkve ni lojalna. Kdo more dokazati, da je bilo kje ovirano izvrševanje verskih obredov, obisk cerkve itd.? Nasprotno, vrsta dokazov pa je, da je država v marsičem cerkvi šla na roko. Denarne podpore raznim cerkvenim duhovnikom itd. so dokaz, da je odnos oblasti do cerkve bil vedno lojalen, seveda v kolikor ga cerkev sama ni skvarila. Popolnoma drugače pa bi mogli govoriti o odnosu cerkve do države. Ne zanikamo sicer, da so tudi duhovniki, ki znajo upoštevati tak odnos oblasti do cerkve. To so predvsem člani Ciril-Metodovega društva. In prav proti tem poštenim lojalnim duhovnikom so cerkveni vrhovi usmerili svojo borbo in s tem dokazali, da jim ni za mirno in pošteno delo cerkve in za sodelovanje z oblastjo.

ampak za to, da so odnosi čim bolj napeti, da potem lahko kričijo v svet, kako naša oblast preganja ne protiljudsko delovanje poedinih duhovnikov, ampak vero. Vprašamo se, v čem koristi normalnim odnosom med državo in cerkvijo teroriziranje, ekskomunikacije, šikanice, opomini itd. poštenih duhovnikov, kar proti njim izvajajo vrhovi klera? In vprašajmo se še, kdo s takim delom povzroča škodo cerkvi? Z lažje razumevanje takih in podobnih odnosov cerkve do države je dobro, če obudimo na kratko spomine o delovanju cerkve med našo narodnoosvobodilno borbo. Splošno znano je dejstvo, da se je prav duhovščina z največjo zagrizenostjo borila proti naši ljudski revoluciji. Zaradi svojih lastnih interesov, za obdržanje gospodarskih in političnih pozicij, je duhovščina v času, ko se je naše ljudstvo na življenje in smrt borilo za svoj obstoj, stala ne samo ob strani, ampak bila organizator in duša borbe proti lastnemu ljudstvu. Redke so bile izjeme. Inicijator bele garde in domobranstva in s tem krivec nešteti zločinov je bila cerkev. Kdo je dal prvo pobudo za takovano protikomunistično borbo, kdo je zaprisegal in blagoslavljal belogardiste in kasneje domobranci, kdo je organiziral iz vrst katoliške akcije Marijine družbe, straže itd. najhuje klavce, špijone, črnoroke, belogardistične komandante in podobno zločinsko svojat? Nihče drugi, kot škof Rožman in njemu slični. Dokazov za to je nešteto, in to ne samo pisanih in ustnenih, ampak tudi slikanih. Vrsta duhovnikov je zamenjala križ z nožem in puško, lepo število jih je, ki se jih drži kri naših ljudi. Znani so primeri, ko so duhovniki lastnoročno ne samo streljali, ampak celo klali ujetje partizane in tudi neoborožene ljudi. Debele knjige bi se dale pisati o tem, koliko zločinov nad našim narodom so posredno krivi prav duhovniki.

Ko si je naše ljudstvo kljub vsemu temu priborilo svobodo, ki je bila priborjena v veliki meri po krivdi duhovščine s potoki krvi in nečloveškim trpljenjem, prav gotovo ni računalo s tem, da bo poraženi sovražnik miroval, ampak da bo skušal nadaljevati borbo na druge načine. Priča tem načinom smo bili pred dnevi tudi v našem okraju ob priliki birmovanja. Vsak trezen človek se bo vprašal, zakaj so bila potrebna očitna izkivanja, ki jih je delal mariborski škof Držičnik, ki mu je oblast pustila, da nemoteno vrši svoj posel. Kam je merilo to, da je dovolil, da so ga spremljali v Juršince z zastavo brez rdeče zvezde, pod katero so se borili med narodnoosvobodilno borbo belogardisti? Ali mu ni bilo očitno vseč, ko je gledal pred seboj ta simbol kontrarevolucije in okrog sebe ljudi, za katere računa, da so mu po protiljudskem odnosu do oblasti slični? Kakšen namen so imele njegove pridige, v katerih je govoril, da orožje in oborožena sila nič ne pomeni, če ni zraven vere. Ali ni to očitno odvrčanje ljudi od pripravljenosti, da se bore za svojo državo, za svojo svobodo in neodvisnost, če bi nas kdorkoli skušal napasti. Ali se to ne reče rušiti obrambno sposobnost države in s tem dajati sovražniku orožje v roke? Podobnih izpadov, v katerih je skušal gospodarske težave, v katerih se nahajamo, prikazati kot krivdo oblasti, nadalje direktno odvrčanje ljudstva od sodelovanja z oblastjo, je bilo še več.

Popolnoma razumljivo je, da naše ljudstvo in njegova oblast ne bosta dopuščala, da kdorkoli in na kakršenkoli način ruši to, kar nam je prinesla naša ljudska revolucija. Cena, s katero je bila kupljena naša svoboda, je bila previsoka, da bi dopuščali prav tistim, ki so se na vse kriplje in z vsemi sredstvi borili proti njej, da bi še v naprej delali kupčije z našimi narodi, in to samo za svoje lastne interese. Zato tudi ne moremo dopuščati, da bi se pod krinko verskih obredov vršila protidržavna propaganda. Z ustavo je zajamčena samo verska svoboda, ki pa je ne bo nihče izrabljal za to, da bi delal karkoli, kar bi bilo v škodo našemu ljudstvu. Naše ljudstvo je tako enotno in naša oblast tako močna, da bo klavčno končal vsak tisti, ki bi skušal delati proti interesom ljudstva.

Cerkev naj ve, da od nje zahtevamo samo lojalnosti in ničesar drugega. Naše ljudstvo hoče v miru in nemoteno graditi srečnejšo bodočnost, kdor pa hoče in dela drugače, ga bo ljudstvo onemogočilo.

bolov. Neustrašna mladina pa bo streljala na zračno puško proti nagradam. Fizikurniki bodo zabavali otroke s baljivimi tekmami. Vsak otrok starosti do 14. leta bo z bonom lahko poceni nabavil 2 okusna štruklja. Bone bodo delile članice AFŽ.

Za otroke bo tudi koristno, da bodo odbori po terenih v »Tednu matere in otroka« skrbno pregledali, če dobijo

Mamice imajo svoje skrbi, mi pa svojo zabavo

četku maja. Ob pomoči otroških obiskovalk bodo pregledale stanje otrok v raznih družinah, zlasti tam, kjer je potrebna nujna pomoč zaradi ogroženega pravičnega duševnega in telesnega razvoja otrok. Glede na neprecenljivo vrednost dobre vzgoje in zdravlja otrok, do česar imajo naši otroci tudi vso pravico, bo na vsakem terenu po eno vzgojno in zdravstveno predavanje.

Pri dosedanjih pripravah prednjačita z dobrim zgledom II. teren, kjer je že predaval o zdravstvu dr. Rakuš Franjo, in III. teren, kjer je že bilo vzgojno predavanje. Gotovo bodo tudi na ostalih terenih člani in članice OF z množičnim obiskom na sestankih dokazali, da se zanimajo za izkušnje iz vzgoje otrok in iz higijene, ki koristijo naši mladini pri razvoju in zavedne člane družbe delovnih ljudi.

Lutkarski krožek na osnovni šoli v Ptujju je pod vodstvom tov. Gumilarjeve že osemkrat predvajal igr »Rdeča kapica«. Z velikim veseljem so jo gledali že vsi učenci osnovne šole v Ptujju in z Brega. »Rdeča kapica« bodo prikazali tudi v otroškem oddelku ptujske bolnice. Članci iz vrta jo bodo tudi videli. Tekom tedna bodo predvajali še drugo igrice v veselje in poučno zabavo mladim tovarišem.

Dne 10. junija bo na dvorišču osnovne šole zabavna prireditev za pionirje iz ciličane. Pridne članice AFŽ in pionirji iz raznih sekcij pripravljajo primerne igrače ter razne dobrote za veseli ri-

nakaznice CARE res, le tisti, ki so jim te nujna pomoč.

V pripravah na »Teden matere in otroka« moramo rešiti vsaj nekaj perečih slučajev glede socialno, moralno in zdravstveno ogroženih otrok ter vzbuditi pri naših ljudeh čut odgovornosti za pravilno duševno in telesno rast naše mladine. S tem bomo mnogo koristili materam in otrokom. Teden matere in otroka bo dosegel velik del svojega namena.

Vzgojna, zdravstvena in pravna predavanja o položaju žene v novi Jugoslaviji so predvidena tudi v večjih delovnih kolektivih po vsem okraju. Z dvigom splošne pedagoške in zdravstvene izobrazbe bo rastle pri nas družba boljših socialističnih ljudi.

Vsi zavedni člani družbe naših delovnih ljudi si bodo šteli v dolžnost, da pritegnejo k predavanjem čim več ljudi.

Breg, Vičava, 1., 2. in 4. teren bodo pripravili tudi samostojne prireditve. Že dosedanje prireditve v nekaterih od teh terenov so dokazale, da znajo odbori pripraviti primerni program in isto pričakujejo vse matere in otroci od bodočih prireditev za »Teden matere in otroka«. Otroci in odrasli se bodo tako razveselili skupno z materami, v bodoče pa bodo starši resno skrbeli, da bodo naši otroci rastle v zdrave, srečne in vesele državljanke.

J.K.

V ptujskem okraju je 1820 tekačev nosilo štafetne palice s čestitkami tov. TITU

V ponedeljek, dne 21. maja je prebivalstvo ptujskega okraja svečano proslavilo prihod Titove štafete, katere je iz mest, vasi, tovarni in šol prinesla maršalu Titu prisrčne pozdrave k 59. rojstnemu dnevu z željo, da bi še dolgo let bil na čelu našega državnega in partijskega vodstva.

Republiška šafeta je prispela iz vlogradniške delovne zadruge Železne dveri v Ljutomerskem okraju, in bila v Ormožu izročena našim fizikturnim organizacijam.

so jih pozdravljali vaščani, a pionirji obsipali s cvetjem.

V Ptujju se je na Kvedrovem trgu zbralo nad tisoč prebivalcev, kjer je šafetne palice sprejemal tov. Kovačič Zlatko, član OK KPS in zbranim v krajšem govoru predložil navezanost našega ljudstva na maršala Tita, prvoborca za svobodo in neodvisnost jugoslovanskih narodov.

Po prihodu republiške šafete in ko je prečital pozdravna pisma, je tov. Kovačič predal republiško šafetno pa-

Slovesnega sprejema v Ormožu so se udeležili zastopniki oblasti, množica prebivalstva in pripadnikov JA. Po krajšem postanku v Ormožu, je republiška šafeta, kateri so se v Ormožu priključile še šafete gasilcev, pionirjev in Jugoslovanske Armade, nadaljevala pot proti Ptujju.

V istem času so iz vseh večjih krajev v okraju hitele proti Ptujju šafete, noseč pozdrav Jugoslovanske armade, pionirjev, gasilcev, rudarjev, članov protiletalske zaštite, predvojaške vzgoje, mladinskih aktivov, telovadnih in športnih društev, frontnih organizacij, državnih posestev in kmetijskih delovnih zdruag.

Rudarska šafeta je krenila iz lokalnega rudnika Podgorci, kateri so se v Gorisnici priključili člani Protiletalske zaštite. V Markovcih se ji je pridružila šafeta iz državnega posestva Zavrc in telovadnega društva Markovci.

Iz Haloz so hitele šafete iz Leskova in Zavrč, katere so nosili pripadniki predvojaške vzgoje, mladinskih aktivov, fizikturnikov in delavcev državnih posestev.

Iz Majšperka so fizikturniki in člani delovnega kolektiva ponesli svojo šafetno palico do Strnišča, kjer so jo slovesno sprejeli. Po krajšem postanku je šafeta nadaljevala pot proti Ptujju.

Borci in oficirji JA so svojemu Vrhovnemu komandantu prinesli pozdrave iz Belfenka. V Ptuj sta isto prinesla v lepo izdelani kovinski šafetni palici dva konjenika.

Mladinski aktiv iz Vurberga je ponesel šafetno palico do zadruge Osojnik, šafeta predvojaške vzgoje je prispela iz Polenšaka, a klub za konjski šport iz Turnišča je s konjeniki, v spremstvu pionirjev iz Brega prinesel pozdrave iz Turnišča in Brega.

Nosilce vseh šafet so povsod spremljali pionirji in gasilci, v vsaki vasi

lico, izdelano iz stekla, ptujskim fizikturnikom, kateri so jo v spremstvu pionirjev, gasilcev, pripadnikov JA in kolesarjev odnesli proti Mariboru, odkoder je še isti dan nadaljevala pot proti Ljubljani in dalje v Beograd.

Slovesna predaja vseh šafetnih palic iz vse Jugoslavije bo na Maršalov rojstni dan, to je dne 25. maja popoldne, in jih bo maršal Tito osebno sprejel.

Skupno z republiško progo je bilo v našem okraju organiziranih 15 lokalnih prog, a kot nosilci so sodelovale množične organizacije in pionirji. Nosilci šafetnih palic, fizikturniki, gasilci, pionirji, mladinci, rudarji in drugi so pretekli nad 219 km, a skupno je sodelovalo nad 1820 nosilcev in spremljevalcev.

Letošnja Titova šafeta je bila velika manifestacija ljubezni naših delovnih ljudi do maršala Tita, z željo, da bi še dolgo leta kot dosedaj, uspešno vodil naše delovno ljudstvo.

Prebivalstvo ptujskega okraja se pridružuje vsemu našemu ljudstvu in našemu Maršalu k njegovemu 59. rojstnemu dnevu enodušno kličo:

Na mnoga leta!

3. Kofol Ljudmila, učiteljica na nižji gimnaziji v Markovcih, z Redom dela III. stopnje;
4. Majcen Mirko, upr. osnovne šole v Ptujju, z Redom dela III. stopnje;
5. Kanceler Julka, učiteljica v Ptujju, z Redom dela III. stopnje;
6. Sepec Kristina, učiteljica v Ptujju, z Medaljo dela;
7. Vitori Srečko, ravnatelj nižji. gimnazije v Središču, z Medaljo dela;
8. Roje Jože, upr. šole učencev v gospodarstvu v Ptujju, z Medaljo dela.

Nagrajeni pa so sledeči prosvetni delavci: Pišek Lovro, učil. Hum; Vičar Vida, učil. Breg; Štrubelj Karel, učil. v Staršah; Pucko Janez, učil. v Cirkulanah; Marčič Adolf, ravn. nižje gimnazije v Lovrecu; Predan Zvonko, učil. v Majšperku; Kranjčič Ivan, ravn. v Ptujju; Stiplovec Franc, prof. na gimnaziji v Ptujju; Burger Ivan, prof. na gimnaziji v Ptujju; Peček Marta, učil. v Ptujju; Arsenjuk Janez, učil. v Ptujju; Vrščič Konrad, učil. v Zavrču; Ciglar Rajko, učil. v Desterniku; Stanič Leopoldina, učil. v Gorisnici; Ziahtič Franc, učil. v Markovcih; Hribernik Franc, ravn. gimn. v Ormožu; Vičar Franc, gled. igralec v Ptujju in Šrol Eleonora, ravn. glasbede šole v Ptujju.

Odlikovanja in nagrade najboljšim prosvetnim delavcem

V petek, 18. maja t. l. se je vršilo v gledališču v Ptujju sindikalno zborovanje učiteljev in profesorjev iz ptujskega okraja. Po obširni razpravi in razglabljanju mnogih strokovnih, stanovskih, političnih in drugih vprašanj, so bila osim prosvetnim delavcem kot znak priznanja ljudske oblasti za dolgoletno pošteno in uspešno prosvetno delo izročena odlikovanja, osem-

najstjim nadaljnjim pa denarne nagrade.

Odlikovani so:

1. Kukovec Elizabeta, učiteljica v Stopercih, z Redom dela II. stopnje;
2. Kofol Ciril, ravnatelj nižji. gimnazije v Markovcih, z Redom dela III. stopnje;

Vojni zločinec dr. Ante Pavelić pred aretacijo in izročitvijo jugoslovanskim oblastem

Beograd, 23. maja. Ministarstvo za zunanje zadeve vlade FLRJ je predalo 19. t. m. poslanstvu republike Argentine noto, v kateri zahteva, da vlada Argentine podvzame potrebne korake za takojšnjo aretacijo znanega vojnega zločinca dr. Ante Pavelića in ga izroči jugoslovanskim oblastem.

V svoji noti navaja jugoslovansko ministarstvo za zunanje zadeve vrsto podatkov, ki potrjujejo, da živi dr. Ante Pavelić, bivši poveljnik bivše »Nezavisne države Hrvatske«, na ozemlju republike Argentine. Pavelić je prišel v Argentino z italijanskim parnikom »Sestriere« novembra leta 1948 pod lažnim imenom Al Aranayso s potnim dovoljenjem mednarodnega Rdečega križa št. 47.379, ki je bilo izdano 5. julija 1948 v Rimu. Dva meseca po prihodu v Argentino je dobil Pavelić argentinsko osebno izkaznico na novo lažno ime in v zadnjih mesecih živi v predmestju Caseros v bližini Buenos Airesa. Razen tega navaja nota zunanjskega ministarstva FLRJ, da je imel Pavelić v Buenos Airesu in drugih mestih več sestankov z ustaši. Niti je priložili tudi več fotografij, na katerih je Pavelić v družbi ustašev v Argentini. Nota dalje navaja, da razpolaga jugoslovanska vlada s podatki o večjem številu podobnih sestankov, ki so bili naperjeni proti Ju-

goslaviji. Pod podlim imenom dr. Ante Pavelića in s pseudonimi so bili leta 1949 in 1950 v zborniku »Hrvatska« in v nekaterih argentinskih listih objavljeni Pavelićevi članki, ki prav tako dokazujejo, da živi v Argentini. Nota pravi, da se je v zadnjem času pričel pojavljati celo v javnosti in tako n. pr. 11. novembra 1950 obiskal mednarodno filatelistično razstavo v Buenos Airesu.

Znano je, je rečeno v noti jugoslovanskega zunanjskega ministarstva, da je dr. Ante Pavelić kot vodja satelitske tvorbe, nazvane »NDH«, v pretekli vojni storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da pripomore k zmagi sil osi. V okviru totalne vojne proti Združenim narodom in proti Jugoslaviji je dr. Ante Pavelić kot vodja takozvane NDH odgovoren za številne vojne zločine, vstevši tudi

zločine proti človeštvu in miru. Značaj in teža njegovih zločinov je tako velika, da kvalificira Pavelića kot enega največjih vojnih zločincev pretekle vojne. Nota pravi, da bodo strahote množičnih likvidacij Židov in drugih narodnostnih in verskih skupin, kakor tudi sistematično zverinsko pobijanje vseh svobodoljubnih jugoslovanskih državljancev, ki so padli v roke terorističnega aparata NDH — vnesli v obtožnico, ki jo bo vložil proti dr. Ante Paveliću javni tožilec FLRJ in ki bo te dni dostavljena vladi republike Argentine.

Ministrstvo za zunanje zadeve vlade FLRJ je zaprosilo vlado republike Argentine, naj podvzame vse potrebne korake, da bi bil Paveliću onemogočen vsak poizkus bega.

Podelitev spomenic svojcem borcev in žitev iz Narodno-osvobodilne vojne

Ob 10. obletnici ustanovitve OF je Zveza borcev v ptujskem okraju svetovno proslavila spomin na težke borbe iz narodnoosvobodilne vojne in podelila spomenice svojcem padlih borcev NOV in svojcem žitev fašističnega terorja, ki so v najtežjih dneh našega

naroda žrtvovali svoja življenja za svobodo našega naroda.

Nekatere krajevne Zveze borcev so vzele stvar resno in so skrbno pripravile proslavo, tako v Središču, Veliki Nedelji, Zavrcu, kjer so ob veliki udeležbi prebivalstva počastili spomin na padle žrtve velike Narodnoosvobodilne vojne.

V našem okraju smo doslej razdelili 265 spomenic padlih borcev in 227 spomenic svojcem žitev fašističnega terorja.

Pri popisu žrtev so primeri, da so nekateri krajevni odbori Zveze borcev zanemarili ta popis, da se sedaj svojci sami obračajo na Okrajni odbor Zveze borcev NOV s pritožbami, da niso prejeli spomenic. Nekateri krajevni odbori ZB NOV bodo morali to pomanjkljivost popraviti.

S področja ptujskega okraja so bile izdane spomenice za ohranitev spomina na sledeče borce in žrtve:

SREDIŠČE:

Borci:

Tkalec Rudolf, Plepolec Mirko, Horvat Dragotin, Rajh Karol, Zidarič Drago, Zidarič Alojz, Kreč Jakob, Herg Andrej, Berce Leopold, Berce Milena, Jambrovič Ludvik, Antolič Franc, Savora Alojz, Stare Rudek, Borko Rudolf, Milinarič Jože, Lašič Matej, Rakuš Alojz, Kosi Adolf, Skorjanec Stefan.

Žrtve:

Stampar Anton, Jurjašević Franc, Jurjašević Rožina, Bogdan Konrad, Veselko Matija, Veselko Karol, Kanič Karl, Kanič Julijana, Haložan Milan, Haložan Gera, Ploh Terezija, Ploh Rudolf, Ploh Alojzija, Kiki Rudolf, Stokelj Anton, Stokelj Antonija, Bračko Franc, Kocjan Srečko, Hanželič Ivan, Hanželič Ivan, Filipič Franc, Filipič Anton, Filipič Jože, Hrčič Matej, Korosec Ivan, Horvat Franc, Sever Anton, Ozmeč Stefan, Krajnc Jakob, Orešnik Franc, Orešnik Katarina, Ivanušič Krista.

ORMOŽ:

Borci:

Gasparič Ivan, Stučil Ljudmila, Carl Jurij, Medik Ivan, Sulek Jožef, Skolber Martin, Roganovič Dimitrije, Trstenjak Ivan, Javševac Maks, Čeh Alojz.

Žrtve:

Sulek Ivan, Herga Janez, Černež Josip, Ziger Franc, Zadravec Pavel, Karba Marijeta, Anžlovar Franc, Antčević Marica, Jeremij Ivan, Novak Alojz, Zadravec Ciril, Šotarič Srečko, Plavec Ivan, Stebih Avgust, Lucij Andrej, Hrnčič Cecilija, Lukman Stefa, Kralj Stanko, Rajh Ana, Stibere Uršula, Murat Matevž, Praprotnik Matevž, Košti Anton, Merkuš Silva, Krajnc Albin, Vlasavljevič Vasilij, Brumen Stanko.

VEL. NEDELJA:

Borci:

Petek Ivan, Zunc Jože, Megla Milan, Gasparič Marija, Medik Hinko, Praprotnik Branko, Kandrič Vinko, Kukovec Franc, Frangeš Karl, Filipič Vincenc, Bezjak Ivan, Roškar Jakob.

Žrtve:

Curda Davorin, Toplak Ivan, Zrnc Franc, Kosi Ljudmila, Vuk Ljudmila, Sejnor Franc.

CVETKOVCI:

Borci:

Petek Franc, Horvat Franc, Rižner Martin, Kogej Terezija roj. Korpar, Leben Franc, Horvat Ignac.

Žrtve:

Vesensjak Franc, Korpar Ferdo, Janžekovič Anton, Bezjak Ivan, Marinič Jože, Rižner Kristina, Megla Ivan.

BREZOVCI:

Borci:

Gajser Cvetko, Mandl Janez, Segula Viktor, Segula Janez, Muršič Franc, Hrga Anton, Murkovič Stanko, Polanec Franc, Šilak Franc, Zorko Janez.

Žrtve:

Zgeč Ignac, Brenčič Marija, Meško Tomaž, Čuš Dragotin, Kovačec Anton.

JURSINCI:

Borci:

Matjašič Jakob, Murko Alojz, Rakuš Franc, Puh Anton, Toplak Franc, Zgonc Anton, Spindler Metod, Zorman Alojz.

Žrtve:

Čuš Lovrenc, Tuš Viljem, Kokol Ivan, Veingartner Marija, Veingartner Katarina.

OD PETKA DO PETKA

Petek, 18. maja

Gospodarski strokovnjaki Organizacije združenih narodov so predlagali ustanovitev posebne organizacije, ki bi naj skrbela za gospodarski razvoj slaborazvitih držav. Po tem predlogu naj bi pomoč dobro razvitih držav stalno rasla in v določenem času dosegla višino treh milijard dolarjev letno.

Britanski parlamentarci so obiskali tovarna Kordelja in pri njem tudi večerjali. Ob tej priložnosti je njihov predstavnik lord Lawson v nagovoru naglasil, da se Britanija ne bo izneverila jugoslovanskim narodom sedaj v miru, kot se jim ni v skupnem pohodu skozi svetovni požar zadnje vojne.

Iz raznih strani prihajajo vesti, da bo zahtevala Italija revizijo mirovne pogodbe ter spremembo vseh določb,

razen določb o mejah, kolonijah, republikah in človeških pravicah. Kot je videti, italijanska vlada meni, da je prišel čas, ko je od zahodnih zaveznikov mogoče izmanevrirati kakšne koristi.

Tonaža jugoslovanske trgovske mornarice je dosegla 240.000 brutoregistrskih ton, kar znaša približno 60% predvojne tonaže. Vendar pa je to število toliko pomembnejše, ker predstavlja veliki večini moderno motorno brodovje, medtem ko je predvojna trgovska mornarica imela v glavnem le zastarele ladje.

Sobota, 19. maja

Do 19. maja 1951. leta so znašale izgube Kitajcev in severnih Korejcev nad 900.000 ljudi.

ZDA bodo še nadalje podpirale Čang-kajska, čeprav taka pomoč ne more imeti odločilnega pomena glede bodočnosti Kitajske, je izjavil pomočnik zunanjskega ministra Združenih držav Amerike.

V Trstu so stopili v stavko profesorji italijanskih in slovenskih srednjih šol. Slovenski profesorji zahtevajo enakopravnost z italijanskimi profesorji ter enakopravnost slovenskih srednjih šol z italijanskimi.

V Ljubljani se nadaljuje zasedanje kmetijskih strokovnjakov, ki se je začelo v petek, 18. maja. Druga dneva zasedanja je govoril med drugimi diskutanti tudi ing. Zorec, ki je v svojem govoru osvetlil stanje živinoreje v Sloveniji.

Nedelja, 20. maja

Ameriški senator Johnson predlaga, da naj bi se 25. junija, na dan obletnice, ko je izbruhla vojna na Koreji, sklenile premirje in do konca leta odpoklicale vse tuje čete iz Koreje. Ta poziv je objavila tudi moskovska »Pravda«, kar daje povod za bolj optimistično gledanje na zaključek vojne na Koreji.

Britanski zunanji minister Morrison je prišel v Bonn (glavno mesto zahodne Nemčije). Sešel se je s predsednikom zahodnonemške vlade ter s njim razpravljao o udeležbi zahodne Nemčije v obrambi Zahodne Evrope.

V Galac je prispela Jugoslovanska delegacija, ki sodeluje na IV. zasedanju podonavske komisije. Delegacija šteje 7 članov, predseduje pa ji minister Dragoje Djurić.

Ponedeljek, 21. maja

V Ljubljano je prispela angleška parlamentarna delegacija, nato pa se odpravila v Postojno, kjer so si delegati ogledali Postojnsko jamo.

21. maj dan vojnega letalstva FLRJ se po vsej državi zelo slovesno praznuje. V večjih krajih in mestih so prirejene posebne akademije.

Tržačani so zbrali za gradnjo kulturnega doma že nad 1.200.000 lir. Zadnje številke, ki jih je zbirka dosegla v Sloveniji in drugod niso znane.

Torek, 22. maja

V ekonomski komisiji OZN je govoril jugoslovanski delegat dr. Lang ter dejal, da je gospodarska pomoč slabše razvitim državam ne le v interesu teh držav, temveč tudi držav z razvitim gospodarstvom, torej vsemu človeštvu.

Enajst tednov trajajo že pogajanja štirih namestnikov zunanjih ministrov v Parizu, ne da bi bili doseženi kakršnikoli zaključki o dnevnem redu bodoče konference štirih zunanjih ministrov.

Spor med Perzijo in Veliko Britanijo zaradi petrolejskih vrelcev v Perziji se nadaljuje. Perziji hočejo na vsak način nacionalizirati naprave za pridobivanje in rafiniranje nafte v svoji državi, čemur pa se Angleži z vsemi silami upirajo.

Kitajske in severnokorejske čete se po za nje slabo izpadlem začetku drugega dela pomladanske ofenzive na vsej bojni fronti zopet umikajo nazaj na izhodne položaje ali pa celo zapuščajo ozemlje, ki so ga držale pred začetkom ofenzive.

Sreda, 23. maja

Po programu pomoči ameriške vlade bo znašala pomoč ZDA inozemstvu v letu 1952 nad 8,5 milijard dolarjev. Ta pomoč bo dana državam Evrope, srednjega in bližnjega Vzhoda, Južne Amerike in Azije.

Na enominutni 59. seji namestnikov zunanjih ministrov se nobeden od predstavnikov ni javil k besedi. Popoldne se je vrnila 60. seja.

Jugoslovansko centralno časopisje je objavilo podobnosti v zvezi z noto Ministrstva za zunanje zadeve vlade FLRJ glede zahteve po aretaciji in izročitvi znanega vojnega zločinca dr. Ante Pavelića, ki jo je dne 19. t. m. prevzelo poslanstvo republike Argentine, kjer se imenuje sedaj nahaja.

Četrtek, 24. maja

Jugoslovanskemu Rdečemu križu so poslali jugoslovanski izseljenci iz Los Angelesa pošiljko 400 vreč moke ter 40 vreč riža in sladkor. Ta pomoč je vredna nad 3 tisoč dolarjev. Izseljenci iz Santa Clare v Kaliforniji pa so poslali v Jugoslavijo kot darilo 366 vreč sladkorja.

Uredba o odpravi obveznega odkupa mesa, mršavih prašičev, mleka, krompirja in fižola ter sena

Na podlagi 1. člena uredbe o odpravi obveznega odkupa mesa, mršavih prašičev, mleka, krompirja, sočiva in živinske krme (Uradni list FLRJ št. 22-214/51) in na predlog predsednika Sveta vlade LRS za blagovni promet izdaja vlada LRS uredbo o odpravi obveznega odkupa mesa, mršavih prašičev, mleka, krompirja, fižola in sena.

1. člen

Odpravi se obvezni odkup mesa, mršavih prašičev, mleka oziroma mlečnih izdelkov, krompirja, fižola in sena, ki je bil predpisan z uredbo o odkupu kmetijskih pridelkov (Uradni list LRS, št. 29-168/50).

Se naprej pa ostane uredba o odkupu kmetijskih pridelkov v veljavi, v kolikor se tiče masti, volne in žita (pšenica, rž, ječmen, oves in koruza).

2. člen

Pridelovalci, ki jim je bila predpisana obvezna prodaja mesa in mršavih pra-

šičev, morajo do 1. julija 1951. leta oddati 40 odst. od skupne količine obvezne prodaje mesa in mršavih prašičev, ki je bila posameznim pridelovalcem predpisana za vse leto 1951.

Obvezna prodaja drugih pridelkov, navedenih v 1. členu te uredbe, preneha takoj.

3. člen

Podrobnejše predpise za izvajanje te uredbe izda po potrebi predsednik Sveta vlade LRS za blagovni promet.

4. člen

Ta uredba velja z dnem objave v Uradnem listu LRS.

Predsednik vlade LRS:

Miha Marinko

Minister — predsednik Sveta vlade LRS za blagovni promet:

Viktor Avbelj

Prve izkušnje z delno sprostitvijo obvezne oddaje

Uredba o delni sprostitvi obvezne prodaje predstavlja za kmetijske obrate — državna posestva, zadrage, ekonomije in zasebne kmetovalce — kot tudi za obrate v ptujskem okraju, ki oskrbujejo delavske in nameštenske družine s kmetijskimi pridelki, novo preizkušnjo, kje se bo boljše gospodarilo in kje bodo boljši pogoji za nakupovalce kmetijskih pridelkov.

Velik del delovnih ljudi, ki se preživljajo iz zaposlitve v kmetijstvu, proučuje z vso resnostjo progresivne prednosti te uredbe, manjši del pa si domišlja, da bodo sedaj dane prekupovalcem vse možnosti, da bodo lahko navijali cene in nekontrolirano krepili svoje gospodarske položaje.

Na številnih sestankih OF na vaseh v ptujskem okraju so člani okrajnega odbora OF razločevali ljudstvu koristnost nove uredbe za dvig produkcije, za konkurenčno prodajo in za boljši način preskrbe delovnih ljudi iz mest in industrijskih centrov. V ponedeljek 21. maja t. l. je v Ptuj tu tudi direktor glavne uprave za kmetijstvo tov. Franc Simončič s terena sklicanim članom okrajnega odbora OF razločeval cilje, ki jih zasleduje nova uredba. V diskusiji je bilo razčlenjenih več konkretnih vprašanj, ki so zelo zanimala ljudi s terena.

Praktično je doseženih že nekaj uspehov. Pri odkupovanju mleka se čuti, da so kmetovalci sprejeli novi način odkupovanja mleka kot koristni in tudi prinašajo na prejšnje zbiralnice mleko boljše kvalitete, za katerega dobijo plačanih din 15,— in tudi več glede na stopnjo maščob. Bljiznje kmetice prinašajo mleko na trg oddaljenejši pa v zbiralnice. Doslej je dosežena dnevna količina nad 7000 litrov, ki služi za prehrano otrok v Ptuj, Mariboru, Slov. Gradcu, Trbovljah, Zagorju in Hrastniku. Od te količine pa še ni mogoče odtegniti primernih količin za pridelavo surovega masla in mastnega sira, za katerima je tudi povsod veliko povpraševanje. S 1. junijem t. l. bo gospodinjstvom na razpolago trgovina z mlekom v Lackovi ulici v Ptuj, ki bo prodajala vsaki dan surovo mleko, kislo mleko, jogurt, sir in surovo maslo ter med. S pravilne preskrbe delovnih ljudi bo omogočeno, da bo večina otrok namenjena količina mlečnih izdelkov služila res svojemu namenu ne pa spekulantom.

Trgovina z mesom je v ptujskem okraju dobro začela. Prvotno so oddajali delavci in nameštenci 28 bonov in 28 din za kg govejega mesa. Podjetje za odkup živine je plačalo v času med 9. in 22. majem t. l. din 55,— za kg žive teže goveje živine, s prihodom nakupovalcev iz Ljubljane pa so kmeto-

valci dvignili cene na din 100,— in tudi din 110,—, zaradi česar je moralo tudi ptujsko podjetje več plačati. Dne 22. maja t. l. je bilo treba plačati kg žive teže govejega mesa z din 72,—. V soboto 19. maja t. l. so odpremili kupci iz drugih okrajev 3 vagona goveje živine, plačane po mnogo višjih cenah kot jih je plačevalo lokalno podjetje. Ta pojav nikakor ni koristen, saj se te cene zopet dvigajo na škodo delavskih in nameštenskih družin in bo treba v bodoče glede tega nakupovalcem od drugod dopovedati, da bodo morali biti zmernejši pri cenah, kar ga oskrbujejo. Zraven tega pa so se znašli nekateri lokalni nakupovalci na svojstven način. Z gotovino lokalnega podjetja kupujejo živino in jo pod ugodnimi pogoji preprodajo dalje. Med tovrstne poedince se je uvrstil tudi nakupovalec Gabrovec, ki je rabil din 80.000,— za svojevrstne posle.

Spremembo v načinu trgovanja so izbrali poedinci za sebi koristno propagando. Sprožili so val debate o tem, da bodo dobili v najkrajšem času nazaj bivše trgovine, ki so jih nekaj let vodile KZ, le-te pa da so se zaradi pasivnosti izkazale kot nesposobne za najnovejše naloge. Tej propagandi je nasledilo več poslovojdij KZ, ki se zaradi tega prav malo trudijo, da bi se uveljavili med vaškim prebivalstvom z odkupi zelenjave, mleka in drugih živil, temveč potrpežljivo čakajo, kako bo rešeno to vprašanje. OZ KZ je pod pritiskom težke pasivnosti nekaterih KZ pristala na njihovo ukinitev, kar praktično pomeni, onemogočanje novega načina trgovanja v vasi na škodo pridelovalcev, ki bi bili prisiljeni prodajati pridelke komu drugemu, namesto da bi imeli sami s tem dopuščen dobiček.

Ponekod celo smatrajo, da bo napovedana sprememba finančnega sistema prinesla nekatere ugodnosti za plačila davčnih obremenitev, zato tudi poskušajo pridobiti poedince nekoliko na čas zavlačujoč plačilo svojih obvez, zaradi česar bo zopet finančno poverljivost prisiljena aktivno poseči v njihovo gospodarstvo z rušenjem vrednejših predmetov.

Ščasoma se bodo vsi kmetovalci sprijaznili s spremembami v dosedanjem načinu družbenega gospodarstva, z gospodarskimi olajšavami in svobodno trgovino predmetov, ki so izvzeti iz obvezne oddaje ter se bodo prepričali, da se razvija pri nas ob ključnih družbenih pozicijah pravi ljudstvu koristen in od birokritizma sproščen socializem, v katerem so dani delovni in življenjski pogoji vsemu delovnemu ljudstvu.

V. J.

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Teško je biti najemnik pri brezdušnih gospodarjih

Vedno nimamo matere časa ali prilike, da bi se podrobneje spuščale v razne gospodarske probleme, na katere radevamo v zvezi s svojimi malimi otroki in okolico, v kateri živimo, vendar je potrebno, da vsaj sedaj ob tednu matere in otroka spregovorimo o najnujnejšem.

Marsikateri materi in tudi očetu je teško prenašati nasprotja, ki obstojajo med družinami z otroki pri hišnih lastnikih, ki so brez otrok ali pa imajo že večje otroke, ki več ne živijo doma. Sama imam 4 otroke in stanujem pri Klasinčevih na Bregu. Ne bi rada go-spodinj oteževala srca s tem, da sama ne pozna občutka, kaj se pravi biti mati, rada pa bi bila, da bi poskušala razumeti vsaj matere, ki jim je ta srca dana, ni pa jim dano, da bi imeli svoje hiše, temveč se še morajo začasno stiskati kot sestanovanci k hišnim gospodarjem. Večkrat me boli srce, ko pomislim, da je mojim otrokom na razpolago le cesta, ker se ne smejo igrati na dvorišču, ki ne smejo stopiti nikamor in skratka, ki ne smejo z nama vred ničesar, ker se nam — sproti spodbika, da to ni občinska hiša in da nimamo druge pravice biti kot v kuhinji in sobi. O ostalih vprašanjih, ki se pojavljajo vsaki dan zaradi nespremenljive sosesčine, na tem mestu ne bi govorila. Vdala bi se moglo skupno z otroki vred v občutek manjvrednosti, vendar mislim, da mi kot materi delavske družine pripadajo pravice svobodnega človeka, svobodni materi 4 nedoletnih otrok, delavčevi ženi pa tudi zaščita države, da se mi ne bi trebalo

na vsakem koraku umikati zlobi in naga-jivosti sočloveka, ki pozna vse drugo samo ne občutka, da je treba pustiti ljudem živeti, da je treba večkrat potrpeti in da vse to predstavlja težave, ki jih pač danes prenašajo milijoni mater in otrok na svetu.

Upam, da bo tekmo »Teden matere in otroka« marsikdo vsaj malo razmisli o okoliščinah, pod katerimi živi marsikatera mati brez lastne krivde in da po tednu ne bo več toliko nerazumevanja napram sestanovalec oz. najemnikom, ki so voljni prenašati razne gospodarske težave, ni pa jim potrebno prenašati škodljive samovolje in naga-jivosti poedincev, ki mislijo, da bodo pač s slabim ravnanjem napram najemniku dosegli, da se bo najemnik umaknil iz stanovanja.

Prepričana sem, da je nova uredba o pomoči delavcem in nameščencem sestavljena na podlagi izkušenj neštetih staršev in otrok-najemnikov, ki si tudi želijo avodode in to svobode pred brez-tutnostjo nekaterih sebičnih hišnih gospodarjev.

-če

Do krvavega je pretepel otroke, da ne bi pohodili trave

V soboto 19. maja t. l. sem se resno zamislila v krivico, ki se je zgodila moji malima otrokoma, ko sta se kratke čase zadrla na trati Vindiševih z Brega. Ob cesti sta očividno nameravala natrgati pečico trave za svojega zajčka. To je opazil Vindišev delavec Veber in je prišel do otrok z bičem ter neusmiljeno oba pretepel. Mala hčerka je klečala in ga prosila, naj jo pusti, saj ni hotela delati škode, vendar to ni zaleglo. Na otrokovo kričanje sem prišla na kraj in protestirala proti nečloveškemu ravnanju z otrokoma, ki sta imela po telesu polno vidnih podplutb.

Poedinci si pač mislijo, da velja tudi sedaj pravica samovolje glede ravnanja z otroki, zato se tudi dogaja, da se fizično lotevajo tujih otrok namesto da bi zahtevali od staršev vrnitev škode, če je že kaka nastala zaradi nepremišljenosti otrok.

Dvomim, da bodo tak postopek odobraval ljudje, ki znajo ločiti materialno škodo od škode, ki jo trpi otrok zaradi brezčutnega pretepanja, in upam, da bodo ob »Tednu matere in otroka« zraven otrok dobili primeren pouk tudi poedinci, kot je imenovan Veber.

-lk

Letošnji »Teden matere in otroka« naj občutijo vse matere na vaseh in v mestu

Na seji okrajnega sveta za varstvo matere in otroka, ki je bila v četrtek, 17. maja 1951, so člani sveta in predstavniki okrajnih množičnih organizacij obravnavali predloge ustanov in množičnih organizacij za »Teden matere in otroka« od 3. do 10. junija 1951.

Kot na drugih sejah, kjer se obravnavajo predlogi glede stalne ali izredne pomoči materam in otrokom na področju okraja, se je videlo tudi na tej seji, da so se navzoči trudili, da bi za »Teden matere in otroka« angažirali čim več ljudi in materialnih sredstev in da bi teden končal s čim več-

turne zaostalosti, kjer so se držale samo pobude iz centra in pri predlogih za razdeljevanje iz centra poslano materialne pomoči (ribjega olja, obutve, obleke itd.), niso pa mislile na splošno poglobitev odnosov med vsemi materami in otroci na vaseh. Razumljivo je, da uspehi navadno niso bili zavidni.

Letošnje proslave 10. obletnice ustanovitve OF so v številnih šolskih centrih in na vaseh pokazale kaj več kot druge proslave. Kjer so bile samo seje, sestanki, predavanja in zborovanja, so prišli sami moški; kjer pa je bila sve-

Delamo zato, da bodo naši otroci zdravi, srečni in veseli državljani

jimi uspehi. Videlo se je, da gre za predloge, ki kažejo poedine omejene možnosti pomoči iz centra iz razpoložljivih sredstev, ki jih v te namene žrtvujejo nekatere tovarne, podjetja in ustanove, obrtniki, delavci, nameščenci in kmetje, ki zaradi svojega sočutja do potreb socialno šibkejših mater in otrok pri akcijah ne izostajajo. Udeleženci seje so sprejeli sklepe, ki zajemajo sodelovanje zdravnikov, babic, zaščitnih sester, zdravstvenih aktivistov, učiteljskega in množičnih organizacij pri prireditvah, predavanjih, razdeljevanju raznovrstne zdravstvene pomoči, razdeljevanju zdravstvenovzgojne literature, pri urejanju otroških domov, jaslic itd.

Večletne dosedanje izkušnje pa so pokazale, da še za pomen »Tedna matere in otroka« na vaseh marsikje ni razumevanja, četudi so številne kmečke in delavske matere to pričakovale. Krivdo za to nedvomno marsikje nosijo tamkajšnji vodilni ljudje. Ponekod so sicer članice AFŽ mislile na »Teden matere in otroka«, vendar so ostale le pri suhoparnih nabiralnih akcijah za kampanjsko oblažitev marsikje težkih posledic gospodarske in kul-

tanost vezana tudi na otroški nastop, so prišle tudi matere in mladina. Primer: Gorišnica, Hum, Draženec in drugod.

Mimo tega koristnega pojava ne bi smela organizacija »Teden matere in otroka«. Te nove izkušnje so dokazale, da si naše ljudstvo na vaseh želi tega, za kar daje pobudo KPJ. OF in ljudska oblast, le da je treba to tudi uresničevati v obliki, ki je ljudstvu najpristopnejša. Več uspeha kot razni plani, zadolžitve in obveze ter suhoparne delitve pomoči raznih oblik, prinaša en sam nastop otrok z recitacijami, petjem, igranjem na instrumente ter prikazovanjem slik iz borbe mater za razvoj in vzgojo otrok. Ob teh slikah so si vse matere na vaseh in v mestu zelo blizu. Ob tej priliki so si pripravljene medsebojno pomagati in pozabiti na marsikako težavo iz vsakdanjega življenja. Razdeljevanje pomoči po takih nastopih ne vzbuja zavisti in sovraštva; nabiralne akcije po takih nastopih so široke in prisrčne. Pri njih ni raznih neprijetnih pripomb, kot n. pr.: »Že zopet zbirate ste zopet tu, ne morem ničesar dati itd.« Marsikoga nabiralne pole ne ganejo, temveč lo stik z ljudmi.

Poleg vsega tega pa ima ostala pomoč iz centra tudi svoj veliki pomen in vrednost.

Upamo, da bodo ob letošnjem »Tednu matere in otroka« znale članice AFŽ ob pomoči učiteljic in učiteljic ostalih množičnih organizacij pripraviti na vaseh in v mestu materam in otrokom teden, ki se bo razločeval od vseh prejšnjih zato, ker bo imel globoko socialistično vsebino, ker bo služil namenu zblíževanja med vsemi materami naše domovine, ki vzgajajo patriote in neustrašne branilce nove Jugoslavije.

J. G.

V. J.

Podelitev spomenic svojim borcem

(Nadaljevanje z 2. strani.)

GORCA-DEŽNO:

Zrtve:

Vinko Anton, Satler Viktor.

ZETALE:

Borci:

Kunstek Leopold.

Zrtve:

Vuzem Marko, Cegnar Anton.

STOPERCE:

Borci:

Korže Anton, Topolovec Jurij, Kolar Alojz, Lorber Maks, Stajnek Jožef.

Zrtve:

Topolovec Anton.

MAJSPEK:

Borci:

Zumer Martin, Korosec Martin, Navodnik Jože, Felnega Jožef, Felnega Lovro, Verdenik Anton.

Zrtve:

Lončarič Avgust, Kodrič Franc, Kešpert Franc, Fakin Boštjan.

SESTERZE:

Borci:

Sagadin Anton, Vagner Marija, Dorič Marija, Matevžič Egon, Medved Milan, Krapša Franc, Rober Maks.

Zrtve:

Skamlič Vincenc, Rabar Janez, Ahac Vincenc.

PTUJSKA GORA:

Borci:

Skrila Ivan, Potocnik Stane, Kamenjak Ciril, Selinsk Jože, Fišer Rudolf.

Zrtve:

Zemljak Jože, Skela Franc, Orenberg Vincenc, Salamon Ivan, Sirec Alojz, Najbaver Avgust.

LESKOVEC:

Borci:

Beljšak Jože, Emeršič Jože, Zavec Jakob, Kmetec Franc, Cerin Vitko, Cerin Miloš, Cerin Boris.

Zrtve:

Mere Anton, Merc Martin, Merc Janez, Zavec Anton, Stoklas Emeran.

CIRKULANE:

Borci:

Jurjec Ivan, Topolovec Alojz, Zlahtič Ludvik, Bratošek Jakob, Belsak Anton.

Zrtve:

Brlek Ivan, Blas Milena, Kraus Bela, Marič Edvard, Tetičkovič Marija, Jurjec Marija.

ZAVRC:

Borci:

Plesec Ivan, Zebe Ignac, Fajferič Jože, Ropič Jože, Belsak Ivan, Ciglar Matija, Svajgl Alojz, Levanič Franc, Kokot Franc, Bratuša Franc, Pungrač Jože.

Zrtve:

Vidovič Alojz, Pintarič Ivan, Rihtarič Anton, Majcenovič Jože, Simonič Stefan, Kurež Peter.

MARKOVCI:

Borci:

Bezjak Alojz, Bezjak Jakob, Primožič Janez, Ljubec Martin, Strelec Alojz, Jurkovič Andrej, Stumberger Janez, Vršič Ottilija, Solina Franc, Petrovič Konrad, Roškar Janez, Toplak Franc, Horvat Ivan, Janžekovič Jože, Kosec Franc, Kristovič Janez, Slameršek Vincenc, Strafela Stanislav, Strafela Alojz.

Zrtve:

Slameršek Rudolf, Ogram Franc, Kristovič Peter, Bezjak Janez, Strelec Marko.

GORIŠNICA:

Borci:

Segula Terezija, Kranjčič Ciril, Znidarič Božidar, Klančnik Gašper, Janžekovič Stanislav.

MURETINCI:

Borci:

Murkovič Franc, Kolenko Franc, Jamnik Jože, Golob Franc, Vinček Janez, Zatljer Franc, Zatljer Stefan, Legvart Marija, Faja Sonja, Belsak Franc, Prelog Ivan, Ambrož Ivan, Murkovič Staniko, Vojsk Mirko.

Zrtve:

Kostanjevec Franc, Pukšič Anton, Ponedeljek, 21. maja.

Koncert najboljšega pevskega zbora iz Ljubljane v Ptuj

V nedeljo, dne 27. maja 1951 gostuje v okrajnem gledališču v Ptujju študentski pevski zbor KUD »Tone Tomšič« iz Ljubljane. Začetek koncerta bo ob 20. uri.

Zbor, ki ga že pet let uspešno vodi dirigent in skladatelj Radovan Gobec, šteje blizu 100 pevcev in pevk. Člani zbora so izključno študentje univerze in drugih visokih šol v Ljubljani. Kvaliteta zbora je naši kulturni javnosti dobro poznana, saj zbor slovi po svojih odličnih izvedbah ne samo v naši ožji in širši domovini, temveč tudi izven njenih meja. Njegovo pesem je poslušala Ljubljana, Beograd, Zagreb, Maribor, Ptuj, Varaždin, Ljaj, Idrija, Čepovan, Ilirska Bistrica, Opotija, Guštanj, Prevalje, Mežica, Crna, Celje, Trbovlje, Jesenice, Portorž, Koper, Smarje, Marteradi v Istri in drugod.

V jeseni leta 1950 pa je zbor napravil koncertno turnejo po Koroski: Bistrica na Zilji, Celovec, Pilberk in St. Janž v Rožu. V bližnji prihodnosti gre zbor na tritedensko turnejo po Avstriji. Povabljen pa je tudi v Ameriko.

stvo. Naturalnemu gospodarstvu odgovarjajoč tip selišča pa je vas ali gradišče.

Mesto Poetovijó je tako nastalo na temelju starejše vasi in to na podlagi novih rimskih prometnih sredstev in municipalnega, po Trajanu pa kolonialnega političnega položaja selišča. Da bi tabor razvil Poetovio kot mesto ali tršišče, zato je imel Poetovio premoala časa večjo posadko, manjše posadke z equites ali beneficiarij procuratoris pa gospodarstvo na razvoj mesta niso moglo imeti večjega vpliva.

Da pa je Poetovio postal vozil v rimski cestni mreži in da se je za Trajana povzpel do političnega položaja kolonije, to je povzročila njegova geopolitična lega. Pri zemljepisnem obravnavanju pujske zemljepisne enote smo ugotovili s stališča lokalne gravitacije, da je prehod med diluvialno teraso pri Gornjem Bregu in diluvialno teraso pod današnjo Prešernovo ulico predstavljav v davni zgodovini isto, kar je še danes, to je točko z najmanjšim inudancijskim ozemljem ob Dravi in da je bil valed tega določen za zvezno točko Dravskega polja in okoliških gor. Geopolitično gledano z rimskega vidika pa je predstavljav prehod pri Poetoviju mnogo več.

Rim je imel preko Alp samo troje naravnih vrat v Panonijo. Prva ob Saviji pri Brežicah, druga ob Dravi pri Poetoviju in tretja pri Donavi pod Dunajem. Izmed vseh treh vrat pa je bil dostop iz Italije v osrčje Panonije najbližji bas preko Poetovija. Brežička

vrata so bila samo malo bližja Italiji od pujskih in niso vodila v osrčje Panonije ter so bila važna kot zveza na Balkan in v Posavino. Dunajska vrata so tudi vodila na mejo Panonije, k Donavi. Osrednja zveza Italije z osrčjem Panonije pa je vodila preko Poetovija po veliki panonski cesti iz Aquileje preko Emone, Celeje in od današnje Slkole ob cesti v Poetovio, nato pa po ormoški cesti na vzhod do Trnave, kjer je zavila na sever proti Savariji. Na tej cesti je bil Poetovio s prehodom na Dravi edino dravsko mostišče, ki je na eni strani odpiralo prehod iz Alp v osrednje nižine Srednjega Podonavja, na drugi strani pa mostišče, ki je zapiralo barbarom in opozicionalnim legijam vstop v Alpe in bilo tako predstraža pred rimskimi trdnjavskimi zaporami za Kranjsko kotlino. Poetovio je bil naravni posredovalec na najboljzi zvezi severovzhod-jugozahod med Panonijo in Italijo ter je ta položaj vzdrževal prav do novega veka.

in bas na tej cesti se je kot mostišče in posredovalec razvil meščanski Poetovio, ki so ga druge bolj lokalne ceste še bolj strnile z njegovim geografskim in gravitacijskim območjem. V Podravino je vodila od rimskega pujskega mostu cesta po današnji Prešernovi ulici in dalje po istovrstni diluvialni terasi na Stojnce, nakar je prečkala Dravo pri Ramisti, nekje med Borkom in Zavrčem ali pa pri Babinecu od koder se je mimo Varaždina nadaljevala dalje za Dravo na vzhod. Od rimskega mostu pa je sledila po dilu-

vialni terasi na zahod od Drave rimska cesta na sever, prestopila Dravo pri St. Janžu na Dravskem polju in vodila mimo kamnolomov pri Sv. Barbari preko Sv. Marjete ob Pesnici v Flavijo Solvo. Na jugovzhod pa je vodila ob današnji okrajni cesti pri Crni gori rimska cesta, ki se je preko vzhodnj Haloz pri Podložu in Sesterzah usmerila mimo Statenberka dalje v Dravinjsko dolino in preko Pečice v Celejo.

Abramič predpostavlja tudi rimsko cesto v Rogatec in iz Rogatca v Krapino ter dalje v Posavino in v dinarsko ozemlje. Če primerjamo rimske ceste z današnjimi prometnimi sredstvi, vidimo, da se skladajo in da teko obojne po zemljepisnih prometnih predpostavkah. Se predno pa so rimske ceste razvile meščanski Poetovio, so ustvarile v Poetoviju tudi most. Pred mostom je vodil promet brod kot tak, kakor zadostuje še danes za medsebojni promet dveh vasi ali nekaterih posameznikov, ki pa ne bi mogli zmagati prometa večjih količin. Večji okoliš pa so prvič v zgodovini navezale na pujsko mostišče rimske ceste.

Naziranje da je bil Poetovio rimska rečna luka moramo zemljepisno vsled položaja nižinske Drave z izpreminajočim se tokom in relativno močnim padcem odkloniti; tudi vemo iz novejšje pujske zgodovine, da je pač bila na Dravi plova navdod, nikdar pa ne navzgor. Poleg tega pa so mogle promete v polni meri obvladati zadostne ceste. (Dalje prih.)

Historični geografski razvoj Ptuja

Franjo Baš, Maribor

(Po Časopisu za zgodovino in narodopisje)

3

S sigurnostjo moremo določiti tip posameznega selišča, če poznamo njegovo celotno razprostranjenost, velikost in način naseljenosti. O razprostranjenosti Poetovija pa moramo govoriti samo v toliko, v kolikor ga je odkril arheološko proučevanje. O velikosti govorijo zopet samo cenitve. Tako se cenil prebivalstvo Poetovija enako s Celejo nad 5-6000 prebivalcev. V Celju je bila cenitev možna zaradi sorazmerja med površino rimskega in današnjega Celja, je pa tudi s tega vidika le zelo visoka. Za Poetovio je to toliko težje, ker nimamo ugotovljenega sigurnega in celotnega mestnega ozemlja, katerega bi lahko primerjali s površino povprečnega Poetovija površinsko ali celnega mesta. Če vzamemo skrajno vzhodno najdišče na hajdinski terasi, najdišče votivnega oltarja Dravo augusto in zahodno skrajno poseljeno točko na hajdinski terasi, to je I. mitrej v svetliščem okraju, imamo med njimi razdaljo po terasi 2,5 km, to je razdaljo, ki odgovarja današnji občestni razdalji obeh vasi Gornja in Spodnja Hajdina, ki imata danes skupno 920 prebivalcev. In če upoštevamo ozemlje od Vičave preko Ferberskega do Grajskega vrha in Grajene, dobimo ozemlje srednjega slovenjgorijskega zaselka, n. pr.

Vičave, ki šteje 215 prebivalcev. Arheološki izsledki pa nam kažejo, da Poetovio ni bil poljedelsko, temveč meščansko selišče z vojaško-politično in civilno upravo, z osrednjim carinskim uradom za vso Panonijo, z računskim arhivom in s pokrajinsko finančno upravo ter s svečeniščnimi kolegiji. Kakor nam kažejo CIL III 5427 in CIL III 2805 je cvetela v Poetoviju trgovina in poleg trgovine in obrti sukarstvo, lončarstvo, opekarstvo in klesarstvo, tako da je imela naselbina izrazito meščanski značaj. Zaradi tega moramo število prebivalstva ceniti za enkrat višje in to vsled manjkanja strojnih obratov ter vsled pomena ročnega dela in vpoštevajoč možne odplavljene terene ter rimsko hišo, a izključujoč garnizijo, tako da bi imel rimski Poetovio okoli 2500 prebivalcev.

Poetovio kot mesto se je razvil iz noriške, oziroma tavrške vasi bas na podlagi trgovine in obrti, ki sta vzcveteli na temelju rimskih cest, ki so omogočale gospodarske stike z ogromno gospodarsko enoto rimskega imperija, zlasti z Italijo. V predrimski dobi, ko še nimamo razvitih cest in ne meščanskega življenja, tudi ne morem predpostavljati razvite daljne trgovine, temveč prevladujoče naturalno gospodar-

Kaj vse lidje vün spreavija...

Na sejah zaradi ptujske „Mladike“

1. Pred sedmimi dnevi:

Jože: »Predlagam, da pomagajo solarji iz »Mladike« s prostovoljnimi delom izkopati na dvorišču dva metra globoko jamo za apno. Jama je nujno potrebna, sicer ne bo mogoče pobeliti zgradbe.«

Janez: »Ja, bomo ekopali. Naši otroci radi pomagajo.«

2. Po enem tednu:

Jože: »Ugotavljam, da je bila velika nepotrebna jama za apno prehitro skopana. Treba jo bo takoj zasuti, sicer ne bo mogoče prebeliti zgradbe.«

Janez: »Ne, ne bomo zasuli te jame. Predlagam, da jo zasujejo gospodje, ki so jo naročili, predno so ugotovili, da je ne rabijo.«

Ne bodo peli za SKUD „Jože Lacko“, ampak za gospoda škofa

Franc: Jože, čuja sem, kaj boš ti tudi šo gospoda čakati, ki de priša na firmo.«

Jože: »Ne mislim sam iti. Nekaj pevcov »SKUD-a Jože Lacko« de šlo kre me, kaj mi nede tak nerodno. Dodaš s mo sploh peli delavcom, zaj pa še te moremo enkrat tudi gospodi škofi nekaj zapeti.«

Kmetom v ptujskem okraju je sedaj dosti lažje

Evidenčar KLO: »Tovariši kmetje, upam, da že čutilite prednosti na novo, sproščene trgovine in sem, prepričan, da boste sedaj lažje gospodarili.«

Kmet: »Najbolj smo veseli, da nam ni treba več pred vami vsega tajiti zaradi obvezne oddaje, ampak samo še debele svinje in njive z žitaricami.«

Gneča pred mesnico v Ptuj

Ivan: »Zakaj se ženske tudi sedaj tako stiskate pred mesnico, ko je meso v prosti prodaji?«

Jera: »Dokler se bo prodajalo meso za 1000 družin v eni mesnici, bo še vedno tako, da bodo eni jedli meso, drugi pa razmišljali o prosti prodaji.«

V lekarni pri pošti ni santonina

Pogovor v lekarni

Ančka: »Prosim, dajte mi eno skatljico Santonina za bolnega otroka.«

Magistra: »Nimamo santonina, Naročili smo ga, pa ne vemo, kdaj pride.«

Pogovor pred lekarno

Pero: »Gospa, ali ste bolni, da ste hodili po zdravila?«

Ančka: »Rada bi otrokom pomagala, da ne bi stalno boleli, zato sem hotela kupiti Santonin, pa ga nimajo.«

Pero: »Hvala, da ste me spomnili. Moram povedati v lekarni, da so moji psički zdaj popolnoma zdravi, odkar jih zdravim s Santoninom.«

Ali bije ura, ali plat zvona

Pobožna žena: »Gospod, zakaj ptujski zvon tako več ne poje kot je včasih? Ne vem, ali bije ura ali zvoni, ko udarja sedaj vedno samo po eni strani?«

Mežnar: »Veste, ženkica, tudi mi štedimo. Prej smo zvonili vsem, zdaj pa samo tistim, ki hodijo v cerkev. Zakaj bi drugo polovico zvona zastojni kvarili.«

Pulko Jožef je bil nevaren za tujo imovino

Vsakdanje življenje odkriva poedince, ki poskušajo na razne načine živeti na škodo ljudi iz svoje okolice. Nekaterim to začasno uspeva, potem tatvin, drugim potom spekulacij, gojiluj in drugih načinov, dokler jim to ni preprečeno.

Tovarniški delavec Pulko Jožef iz Trnca 33 pri Marjeti na Dr. p. se je lotil proti koncu lanskega leta tatvin dvokoles, prašiča in kokoši, dokler mu ljudstvo potom organov oblasti tega ni preprečilo.

V Mariboru lani ukradeni dve kolesi, Trčko Jakobu ponoči ukradeni 35 kg težak prašič ter Lončarič Anl, Premž Mihaela in Tkalčič Julijani pokradene kokoši predstavljajo škodo, zaradi katere je bil Pulko Jožef pred ptujskim sodiščem obsojen na dve leti odvzema prostosti. Najdeni predmeti so mu bili zaplenjeni. Pulko bo moral škodo povrniti.

Pulko Jožef je priznal, da je pokradel razne vredne stvari ponoči. Nekaj nakradenih stvari je prodal, nekaj peralil zase, ostalo pa podaril. Kokoši je prodal v Mariboru, dele koles raznim interesantom, svinjo pa je zakljal. Poedini delomrznici poskušajo brezdelno živeti več ali manj brez skrbi, na čim lažji način. Del krivde pri tem nosijo tudi delovni kolektivi, v katerih so taki poedinci zaposleni, ker se premalo ukvarjajo z vprašanjem poedincev in njihovo vzgojo, zaradi česar se slednji oddajajo delu in kolektivu in jih pozneje vidimo pred sodišči kot tatove, vlomilce itd. V socialistični družbi se je treba boriti proti gospodarski, pa tudi proti kulturni zaostalosti delovnih ljudi, kar je večkrat virok napačnemu razvoju mlajših ljudi.

Zdrava mladina naša bodočnost!

Parola, ki pravi, da je mladina up in nada naroda oziroma države, je že zelo stara. Poznali so jo vsi narodi v vseh časih. Stari Grki so slabotne otroke ob rojstvu izpostavljali na gori Talget, ker so mislili, da iz slabotno rojenega otroka ne bo nikoli zrastle telesno in duševno močan in zdrav človek. Zdrave in krepke otroke pa so Grki, posebno Spartanci, vzgajali zelo trdo že v najnežnejši mladosti in jih že zgodaj uvajali v tegobe življenja. Zgodovina nam pripoveduje, da je tudi pozneje vladajoči razred vedno skušal mladino vzgojiti tako, da bi mu čim boljše služila in mu pomagala vzdrževati oblast. Tempora mutantur et nos mutamur in iis — časi se menjajo in mi z njimi, so znali povedati že Rimljani. Človeška družba se je tekom tisočletij razvijala preko različnih oblik. V našem času polagoma dobiva socialistično vsebino.

S socialistično družbo dobiva tudi vzgoja mladine popolnoma novo vsebino. Nov družbeni red ima to značil-

v današnjem času. Mi, ljudje socialistične družbe, se vedemo napram ženi-materi dostojno in olikano zato, ker se zavedamo, da je nosilec novega rodu, ki mu pripada krasna naloga: dalje razvijati socialistično družbo, katera prinaša novim generacijam lepše in kulturnejše življenje kot smo ga imeli doslej.

Ze šest let se nam rode in rastejo novi otroci, otroci nove, svobodne domovine. Mnogo smo po osvobodjenju že napravili za njihovo boljše vzgojo, telesno in duhovno rast, vendar še zdaleka ne toliko, da bi mogli biti zadovoljni. Težke povojne prilike, kot posledica nekdanjih časov, okupacijske dobe in naše nadčloveške borbe, so nam bile močna ovira, da nismo mogli storiti za naše otroke še več. Začetni koraki pa so vendarle storjeni in nič nas ne bo oviralo, da ne bi šli po teh stopinjah krepko naprej. Otroški jasli, otroški domovi, vrtci, mladinski in razni drugi domovi se množijo in so najboljše jamstvo, da nam bodo vzgajali

Naš novi rod naj bo rod
svobodnega duha, nesebičen
in oborožen z znanjem

nost, da zahteva do skrajnosti borbo za slehernega človeka. To borbo začnemo z rojstvom otroka in jo vodimo vse dotlej, dokler je je človek potreben.

Naša država že dobiva socialistične oblike. Iz dneva v dan so vidnejše. Uveljavljamo jih tudi pri vzgoji mladine, našega najdražjega zaklada. Človeka iz ljudstva vzgajamo za ljudstvo. Nobenemu razredu ne bo več služil socialistični človek, marveč bo le pripadnik brezrazredne družbe, kjer bo poedinec enakovreden člen velike ljudske skupnosti.

Stara družba nam je zapustila nazadnjaška pojmovanja o vzgoji mladine. Ta pojmovanja se še danes marsikoga drže in močno ovirajo plemeniti stremeljenja naše ljudske oblasti, vzgojiti človeka, ki bo znal dalje razvijati novo družbo in jo tudi braniti, če bi hotel kdo kolo razvoja obrniti nazaj. Ze več let prirajamo »Teden matere in otroka«. S tem ne mislimo, da je treba posvečati vso pažnjo materi in otroku le en teden v letu, marveč bomo v tem tednu le poudarili naloge, ki jih imamo proti materi in otroku vsak dan. Naše ljudstvo in njegova oblast se dobro zavedata, da nam le vsestransko zdrava in srečna, mati lahko rodi otroke, ki bodo sposobni življenja, če jim bomo posvečali primeren nego. V tem smislu je ljudska oblast že mnogo storila, seveda pa bo treba še mnogo naporov, finančnih in materialnih sredstev, da bomo materi mogli nuditi to, kar ji je potrebno. V današnji naši državi je mnogo takih mater, ki opravljajo svojo službeno dolžnost in gospodinske posle, povrhu pa še materinske dolžnosti. Naš zakon o socialnem zavarovanju, ki je gotovo najmodernejše na svetu, jamči naši materi primerne delovne pogoje in jo ščiti posebno v dobi nosečnosti, v času poroda in dojenja. V kolikor ga razni vodje podjetij, ustanov in drugih delovnih torišč naših žena še ne upoštevajo v celoti, bo naloga nadzornih organov ljudske oblasti, da take brezdušneže s primernimi ukrepi tudi prisili k upoštevanju zakona, ki je ena izmed največjih pridobitev naše ljudske revolucije. Vzgoja najširših plasti ljudstva mora težiti k temu, da bo vsakdo videl v ženski sedanjosti ali bodočo mater in ji ob tej zavesti dajal poudarjeno prednost ter jo smatral enakopravno moškemu v vsakem pogledu. Nočemo tega imenovati kavalitstvo, ker nas ta pojem lahko zavede v napačno mišljenje odnosa do žene. Misleč pri tem na elegantnega »gospoda« in »gospodičino«, ki se kreta v gospodski družbi in kjer posamezna ženska uživa neke prednosti, ki pa nimajo ničesar skupnega z obzirnim ravnanjem z ženami-materami, kot si to zamišljamo

človeka novega duha in novega časa. Naši učitelji in vzgojitelji so se vrgli z največjim elanom na delo, ker nam hočejo pošiljati iz šol mladega človeka, ki bo svobodnega duha, nesebičen in oborožen z znanjem, koristil skupnosti in sebi in tako gradil boljše življenje bodočim rodovom. — Mi vsi se premalo zavedamo dejstva, da otrok ni odrasel človek v miniaturni, marveč je živo bitje, ki se telesno in duhovno razvija, zato se moramo poglobljati v njegovo psiho in temu primerno z njim ravnati. Koliko napak, pravih velikih grehov napravljajo mnogi starši dan za dnem nad svojimi in tujiimi otroki, ker jih slabo vzgajajo deloma iz neznanja, deloma pa tudi zaradi malomarnosti in surovosti. Kako surovo se izražajo v pričo otroka, kakšna nečastna dejanja odraslih ima priliko videti otrok, kako nedosledni so v ravnanju z otroki! In kaj bo posledica vsega tega? Da bo iz takega otroka zrastle natančno takšen človek kot so bili njegovi vzgojitelji. Ali naj se to ponavlja v nedogled? Ne sme se. Kdor hoče druge vzgajati, mora biti sam dobro vzgojen. Vsakdo je dolžan in odgovoren napram sebi in domovini, da išče vedno novih in novih virov, iz katerih se bo poučil, kako mu je vzgajati mladega človeka, da bo kdaj ta res srečen in zadovoljen državljan.

V »Tednu matere in otroka« bomo o tem, kako čim boljše vzgajati mladi rod, še prav posebno intenzivno razmišljali in segali po knjigah, revijah, časopisih in radiju, ki nas bodo o tem poučili, pozneje pa bomo nabrano znanje porabili pri najtežjem delu na svetu, ki je: pravilna vzgoja mladine.

Lep uspeh sind. podružnice OLO

Z uspehom, ki so ga dosegli člani sind. podružnice niso zadovoljni samo člani, temveč tudi prebivalstvo, ki je tej kulturni prireditvi prisostvovalo. Ob 10. obletnici OF so pripravili člani podružnice lep kulturni spored. Poleg recitacijskih točk so uprizorili komedijo »Glavni dobrotek«. Nato so do danes gostovali v sedmih vaseh. Gostovali so v Markovcih, Spuhlju, Strnišču, Vidu, Cirkulanah, Ormožu in v Ptuj.

Cepljenje proti rdečici

Pozivajo se svinjereji na območju mestnega ljudskega odbora, ki želijo dati svoje svinje zaščitno cepiti proti rdečici, da to prijavijo do 1. junija t. l. okrajnemu veterinarskemu referentu, ki se nahaja v novogradnji Veterinarske bolnice, Ormoška c., in sicer dnevno od 8. do 12. ure.

LJUDSKA UNIVERZA PTUJ

V sredo, 30. maja 1951 ob 20. uri, bo v dvorani MLO Ptuj, II. nadstr., predavanje o tisku.

Predaval bo urednik »Ptujkega tednika«, tov. Vrabl Jože.

SPREJEM KANDIDATOV V BRODARSKO IN STROJNO SOLO TER V VOJAŠKE SOLE ZA AKTIVNE OFICIRJE

Ministrstvo narodne obrambe FLRJ in Jugoslovanska vojna mornarica sprejmeta letos v svoje sole za aktivne oficirje in vojaške nameščence ter za brodarje in strojnike gotovo število kandidatov, ki morajo ustrezati splošnim in posebnim sprejemnim pogojem. Po zdravniškem pregledu v te sole sprejeti kandidati imajo v šolah posebne pravice in dolžnosti, prav tako pa po zaključku šolanja.

Vsi, ki se zanimajo za sprejem v navedene sole, se javite pri pristojnih vojnih odsekih, kjer boste dobili vsa nadaljnja navodila.

Mladinci, prijavljajte se v sole za aktivne oficirje JA ter v sole za brodarje in strojnike naše vojne mornarice!

Kaj pravite k takemu predsedniku?

Prejeli smo dopis, v katerem nam dopisnik sporoča svoje ugotovitve glede predsednika KLO Janeževič, Hamersak Franca, Trdi, da ima Hamersak 5 ha, 50 a in 17 kvadrat metrov zemlje, evidentirane po KLO pa samo 2 ha 84 a, da si je kot predsednik davčne komisije »uredil« predplačje davka v višini 6000 din, istočasno pa Stumberger Mariji, vdovi z manjšim posestvom, predpisal 10.700 din, da pa se kljub vsem tem nepravilnostim, ki jih sam počenja, večkrat pohvali, kako pošteno in gradnji socializma koristno delo opravlja. Poleg tega, da ima posestvo, prejema na KLO živilske nakaznice za 4 člane svoje družine, medtem ko oskrbuje služkinjo iz pridelka svojega posestva.

Dopisnik nas zaradi teh in še drugih, navedenih nepravilnosti vprašuje, kdo in kdaj bo v popolnosti odkril vse Hamersakovo »izgradnjo socializma koristno« delo ter ga postavil v pravo luč, kot si jo zasluži.

Mnenja smo, da je Ljudska inšpekcija v Janeževič doslej že veliko zamudila, ker se ni zanimala za te navedbe, saj so gotovo znane tudi drugim in ne samo našemu dopisniku.

Okrajno gledališče Ptuj

Nedelja, 27. maja ob 15. uri: »Veseli večer«, II. program. Petintridesetič. Za smeh skrbita Marulek in Matjašek!

Sreda, 30. maja ob 16. uri: »Veseli večer«, II. program. Šestintridesetič. — Mladinska predstava v Markovcih. (Dvorana ljudske prosvete.)

Sreda, 30. maja ob 20. uri: »Veseli večer«, II. program. Sedemtridesetič. Gostovanje v Markovcih. (Dvorana ljudske prosvete.)

Sobota, 2. junija ob 20. uri: Slavko Desetak: »Deseti brate«, odrski prikaz Josip Jurčičevega romana v petnajstih slikah. Premiera. Režija in scena: Cegnar Vladislav.

Nedelja, 3. junija ob 15. uri: »Veseli večer«, II. program. Osemtridesetič. Za smeh skrbita Marulek in Matjašek!

Nedelja, 3. junija ob 20. uri: Slavko Desetak: »Deseti brate«, odrski prikaz Josip Jurčičevega romana v petnajstih slikah. Prva repriza. Režija in scena: Cegnar Vladislav.

Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni od 14. do 16. ure in v nedeljo od 9. do 11. ure.

PREGLED TRŽNIH CEN NA PTUJSKEM TRGU

Trg je zelo dobro založen. Na znižanje cen zelo uplivata Mestna ekonomija in vrtnarstvo »Hristov Mimčo«.

Cene za kg zelenjave so naslednje: Spinata na trgu 60 din (Mestna ekonomija 24 din), salata 60 do 80 din (Mestna ekonomija 20 din, vrtnarstvo »Hrist Mimčo« 25 din), čebula 200 din (v trgovini 100 din), čebula nova (Mestna ekonomija 40 din, vrtnarstvo 40 din), česen novi 300 din (Mestna ekonomija 60 din, vrtnarstvo 60 do 70 din), krompir 25 do 30 din (Mestna ekonomija 18 din), fižol 70 din.

Sadje kg: Suho sadje 100 din, češnje 100 din.

Mlečni izdelki liter: Mleko 20 do 25 din (Mestna ekonomija 18 din), surovo maslo 600 din, sir 100 din, smetana 120 din.

Mesni izdelki kg: Klobase 300 din, prekajeno meso 450 din, mast 500 din, zaseka 400 din.

Mleški izdelki kg: Bela moka 180 do 200 din, enotna moka 120 din, ržena moka 80 do 100 din, koruzna moka 70 din, koruza 50 din, ajdova kaša 120 din, prosena kaša 100 din.

Razno: jajca 8 do 10 din kom. (Mestna ekonomija 7 din kom.), jedilno olje 600 do 700 din liter, med 500 din za kg, sladkor 400 din za kg.

Perutnina: kokoši 500 din za komad, piščanci 400 din za par.

CENE VINA V PTUJSKIH GOSTILNAH

Restavracija »Moskva« prodaja vino liter po 190 din, gostilna pri »Stajercu« po 160 in 180 din, gostilna pri »Rožki« po 172 din, zadržna gostilna Breg po 170 din, gostilna pri »Pošti« po 170 din, gostilna Korosec po 180 din, gostilna Tomanič-Breg po 180 din, mestni gost. obrat 1 po 170 din.

ŠPORT

KOVINAR (Težno) : DRAVA (Ptuj) 1:1 (0:0)

V Mariboru je bila v nedeljo, 20. maja t. l. odigrana prvenstvena nogometna tekma vzhodne cone med domačim Kovinarjem in ptujsko Dravo. Tekma se je končala neodločeno 1:1 (0:0).

V začetku igre so prevladovali domačini, vendar so se gostje uspešno branili. Tako stanje je trajalo vse do konca prvega polčasa. V drugem polčasu so iniciativno prevzeli gostje ter zaradi slabega in netočnega streljanja na vrata, zamudili zmago. V 14. minuti so celo domačini zabilj Ptujčanom gol, kar so ti komaj v 27. minuti izravnali po Selinšku, ki je izkoristil gnečo pred golom. Nato so do konca igre zopet prevladovali domačini, vendar jim rezultata ni uspelo spreminiti.

SD Aluminij (Strnišče) : SD Šlender Maribor 3 : 1 (2:1)

V nedeljo se je vršila na stadionu v Strnišču prvenstvena nogometna tekma za mariborsko oblast med domačim »Aluminijem« in »SD Šlender« iz Maribora. Tekma se je končala z zmago domačega moštva 3:1 (2:1). Gola za domače moštvo sta dosegla Berlič dva in Repič enega. Mladinska enajstovica je odigrala prijateljsko nogometno tekmo z mladino iz Čakovca. Zmagali so mladinci iz Čakovca z rezultatom 7:4 (2:3).

P. A.

V nedeljo, dne 27. maja se bo pomerilo moštvo Drave v prvenstveni tekmi s SD Studenci iz Maribora. Tekma se bo pričela ob 15. uri na Ormoški cesti.

V četrtek, dne 31. maja se bo vršila v Ptuj prijateljska nogometna tekma med članom II. zvezne lige Tekstilcem iz Varažдина in domačo Dravo. — Tekma se bo pričela ob 17. uri na Ormoški cesti.

ŠAH

Kdo bo letošnji prvak Ptuja v Ptuj

Turnir za prvenstvo Ptuja v šahu se bliža koncu. Nekateri igralci so že odigrali vse partije, vrtina pa jih večot zadržanosti še ni mogla, kar velja predvsem za srednješolce, in je zaradi tega položaj nejasen. Ker je skoraj sigurn prvak Podkrajšek Janez zaradi resne bolezni moral odstopiti, se vse partije, ki jih je odigral na turnirju, ne bodo upoštevale in je s tem nastal popolnoma nov položaj v borbi za prvo mesto. Najbližji temu je nedvomno Rudolf Edo. Le težko ga bo mogel ogroziti Toš Mirko, ki je doslej oddal že dve točki, Rudolf pa le pol. V borbo za visoko mesto lahko posežeta tudi Podboj, ki je oddal doslej le dve in pol točki, in Sorli, ki je izgubil 3 in pol točke. Poleg teh bodo zasedli visoka mesta, kot je bilo pričakovati tudi Pešl, Pernat in Kosmač, medtem ko so Drogenik, Ryževski in Kancler nepričakovano daleč zaostali. Ugodno presenečenje na tem turnirju predstavljajo tudi novi, večinoma mladi igralci, ki so se pričeli udeleževati šele tani; to so Rojc, Horvat St. in Sugman, ki so nabrali 9 točk in sem dosegli četrto kategorijo (za katero je potrebno 43% ali 8 in pol točk). Tudi Modrinjak s 7 in pol točkami in eno neodigrano partijo ima še možnost doseči IV. kategorijo, kar bi bil lep uspeh za nekdanjega pionirskega prvaka Ptuja. Kaže tudi, da bodo vsi udeleženci dosegli vsaj 3 in pol točke, kar bi zadostovalo za doseglo ali potrditev V. kategorije.

Položaj na tabeli je trenutno naslednji:

Rudolf 12,5 točk ob 5 neodigranih partijah, Pešl 11,5 (2), Pernat 11,5, Toš 9 (7), Horvat, Rojc in Sugman 9, Sorli 8,5 (6), Kosmač 8 (4), Podboj 7,5 (8), Podkrajšek Rudolf 7,5 (2), Modrinjak 7,5 (1), Drogenik 6 (3), Perger 6 (2), Farazin 5 (8), Pišek Z. 4 (5), Kancler 3,5 (2), Ryževski 3 (3) in Ranfi 1,5 (7) točk. m. k.

MOŠTVO SD PTUJA IZPADLO IZ NADALJNEGA TEKMOVANJA

Ze pred dalj časa je moštvo SD Ptuja odigralo polfinalni šahovski dvoboj za oblastno moštveno prvenstvo z moštvom društva iz Radgone. Dvoboj se je končal, kot je znano, neodločeno 4:4. Sele sedaj smo izvedeli, da je naše moštvo kljub temu izpadlo iz nadaljnega tekmovanja. Rezultat na prvih 4 deskah je bil namreč tudi neodločen in je odločala peta deska, na kateri pa so Ptujčani izgubili. Z ozirom na to, da je v poslednjem takem tekmovanju ptujsko moštvo doseglo v finalu tretje mesto, predstavlja letošnji nastop neuspeh.

m. k.

39 LETNA POSESTNICA se želi poročiti z obrtnikom ali nameščencem do 45 let starim. — Naslov v upravi lista.

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, dobro ohranjen, prodam. — Naslov v upr. lista.

ROJE ČEBEL kupim. Zajfrid Anton, Ruše št. 181 pri Mariboru.